

In memoriam: Metod Resman (1942–2024)

V izteku leta 2024 nas je zapustil eden najvidnejših strokovnjakov na področju pedagogike, cenjeni profesor, mentor, kolega in prijatelj prof. dr. Metod Resman. Njegova izjemna življenjska pot, prežeta z neprecenljivim znanstvenim, pedagoškim in strokovnim delom ter človeško bližino, nas navdaja s hvaležnostjo, da smo ga lahko poznali in sodelovali z njim.

Rojen je bil 3. februarja 1942 v Kropi na Gorenjskem. Leta 1962 je zaključil študij na učiteljskišči v Ljubljani, leta 1968 pa je diplomiral na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, na oddelkih za pedagogiko in sociologijo. Svojo strokovno pot je začel že kot študent, s poučevanjem zgodovine v osnovni šoli, ter nato s prvo zaposlitvijo kot vzgojitelj v Vzgojnem zavodu Frana Milčinskega v Smledniku. Po odsluženju vojaškega roka je delal v Vzgojnem zavodu Gornji Logatec, kjer je pod vodstvom Kriminološkega inštituta sodeloval v eksperimentalnem preverjanju novega koncept prevzgojnega dela, ki je pomembno zaznamovalo njegovo nadaljnje pedagoško in raziskovalno delo. Veliko predanost delu z otroki in mladostniki ter vzgojnemu delovanju je nadalje izkazoval kot svetovalni delavec oz. šolski pedagog na Osnovni šoli Polje. V istem obdobju je sodeloval pri pomembni raziskavi Pedagoškega inštituta pod vodstvom dr. Franca Pedička o svetovalni službi v osnovnih šolah. Leta 1975 je prevzel predmet Šolsko svetovalno delo v študijskem programu pedagogike na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, v letu 1988 pa je na Oddelku za pedagogiko uspešno zagovarjal doktorsko disertacijo in pridobil akademski naslov doktorja pedagoških znanosti.

Kot profesor in raziskovalec na Oddelku za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, kjer je delal od leta 1975 do upokojitve leta 2010, je pustil neizbrisen pečat na področju pedagogike. Na temelju razvoja novega koncepta šolskega svetovalnega dela v devetdesetih letih prejšnjega stoletja je najprej zasnoval predmet Šolsko svetovalno delo, iz tega pa nadalje razvil predmet Šolska pedagogika. V slovenskem prostoru je bil vodilni strokovnjak za ti dve pedagoški disciplini in je zaslužen, da sta obe v študij pedagogike in andragogike v Sloveniji vključeni na svetovno primerljivi ravni (Medveš 2012). Ob snovanju bolonjskega študija je v študij pedagogike vpeljal še predmet Pedagoško vodenje vzgojno-izobraževalnih institucij.

Prek sto študentk in študentov je bilo deležno njegovega mentorskega vodenja pri diplomskih, specialističnih, magistrskih in doktorskih nalogah, s čimer je pomembno prispeval k oblikovanju generacij svetovalnih delavcev, učiteljev, raziskovalcev in strokovnih delavcev na področju vzgoje in izobraževanja v Sloveniji.

Dr. Metod Resman je bil v letih med 1989 in 1999 predsednik Zveze društev pedagoških delavcev Slovenije, po tem pa kar osem let glavni in odgovorni urednik Sodobne pedagogike. Sodeloval je v številnih raziskovalnih projektih in strokovnih skupinah v okviru Zavoda RS za šolstvo, Pedagoškega inštituta, ministrstva za vzgojo in izobraževanje. Bil je vabljeni predavatelj na več univerzah v Sloveniji in tujini. Njegova strokovna in znanstvena bibliografija obsega več kot 300 člankov in knjig, kar priča o izjemnem delovnem zanosu in strokovni ustvarjalnosti. Čeprav se je leta 2010 formalno upokojil, je še vedno pisal in ostal aktiven predvsem v razmislekih o nadaljnjem razvoju šolskega svetovalnega dela, profila šolskega pedagoga ter pedagoškega vodenja šol.

Za svoje delo je prejel veliko priznanje Filozofske fakultete, leta 2018 pa tudi nagrado Republike Slovenije za življenjsko delo na področju visokega šolstva.

Strokovni in znanstveni opus dr. Metoda Resmana je obsežen, zato se bomo lahko v tem spominskem zapisu osredotočili le na nekatera najpomembnejša dela in vsebinske poudarke. Monografija *Sodobni pogledi in izzivi v vzgojno-izobraževalnem in svetovalnem delu: prispevki ob jubileju Metoda Resmana* (Gregorčič Mrvar in Kalin 2022), ki je izšla ob njegovem osemdesetem jubileju, razkriva širino znanstvene in strokovne zapuščine profesorja Resmana, ki sega na področja deinstitucionalizacije prevzgojnega dela z mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi težavami, inkluzivnega izobraževanja, pedagoškega vodenja in razvojnega dela v šoli, sodelovanja šolske svetovalne službe z vsemi akterji bivanja in delovanja v šoli, razvoja koncepta oddelčne skupnosti kot jedrne celice pedagoškega dela v šoli in profesionalizacije pedagoškega vodenja vzgojno-izobraževalne ustanove. V tej monografiji je tudi profesor Resman sam v samostojnem poglavju obširno predstavil svojo strokovno in znanstveno pot (Resman 2022). Njegov stanovski kolega in prijatelj prof. dr. Zdenko Medveš pa jo je poglobljeno interpretiral v dveh prispevkih, objavljenih v *Sodobni pedagogiki* (Medveš 2012, 2022).

V strokovnem in znanstvenem delu se je, bolj kot izobraževalnim, posvečal vzgojnim vidikom in dejavnikom v vzgojno-izobraževalnih ustanovah. Zanimali so ga vprašanja in problemi, ki se porajajo v odnosih, stikih in sodelovanju med mladimi, učitelji, starši; počutje mladih, njihovo čustveno doživljanje in iskanje sebe (Medveš 2022; Resman 2022). Pomembno so na to vplivale izkušnje iz njegovega zgodnjega delovanja v praksi, predvsem delo v vzgojnih zavodih in zlasti sodelovanje pri inovativnem projektu »logaški eksperiment«, ki ga je za vselej zaznamovalo kot strokovnjaka ter ga vodilo pri njegovem poznejšem delu na področju razumevanja vzgojnega delovanja in vloge vzgojne skupnosti.

Kot zapiše v enem svojih zadnjih prispevkov (Resman 2022), je že takrat izhodišče njegovega razumevanja vzgoje predstavljala nedirektivna vzgoja s poudarkom na skupinskem dogajanju in humanističnem pogledu na otroka. Ta pomeni sprejeti otroka takšnega, kot je, razumeti njegovo razmišljanje in vedenje, videti njegove dobre lastnosti ter mu izkazati spoštovanje, zaupanje in vero vanj.

Tak pristop ni pomenil zgolj popuščanja, temveč tudi postavljanje omejitev. Po njegovem mnenju je ena od temeljnih predpostavk vzgojnega delovanja zaupanje, kar vključuje poslušanje otrok, sprejemanje njihovih pobud in predlogov. Že od osemdesetih let prejšnjega stoletja je v svojih razpravah v ospredje postavljala pomen participacije otrok kot ključnega načela, ki omogoča njihovo vključevanje v procese odločanja, krepi občutek odgovornosti in pripadnosti šolski ter oddelčni skupnosti.

Dr. Metod Resman se je v šolskem letu 1969/70 zaposlil kot svetovalni delavec oz. šolski pedagog v Osnovni šoli Polje. V šolo je bil povabljen, ko je že potekala raziskava Pedagoškega inštituta z naslovom *Delovanje šolske svetovalne službe v osnovni šoli*, ki jo je vodil dr. Franc Pediček. Raziskava je bila pomemben temelj za zasnovo svetovalne službe, ki jo je dr. Resman v naslednjih desetletjih razvijal in aktivno uresničeval. Skozi svojo poklicno kariero je bil nosilec več raziskovalnih projektov s področja svetovalnega dela, med katerimi je najvidnejši *Razvojno in svetovalno delo v šolstvu in šolah*, ki je bil široko zastavljen timski projekt, katerega dosežki so pomembno vplivali na nadaljnji razvoj konceptov šolskega svetovalnega dela v Sloveniji (Medveš 2012). Na podlagi projekta je leta 1999 izšla monografija *Svetovalno delo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah*, pri kateri je bil dr. Metod Resman vodilni avtor. Delo je pomenilo konceptualno izhodišče svetovalnega dela in podlago za izdelavo formalnega okvira (zakona, pravilnikov) ter programskih smernic svetovalnega dela v vrtcih, šolah in dijaških domovih. Lahko bi rekli, da je to največja znanstvena in strokovna zapuščina dr. Metoda Resmana. V utemeljevanju koncepta svetovalnega dela je dr. Resman teoretsko izhodišče našel v prepletu humanističnega in systemskega pristopa, kar pomeni preplet individualne in systemske naravnosti v svetovalnem delu ter prehod od kurativne k proaktivni, preventivni in razvojni orientaciji svetovalnega dela (prav tam). Razvil je nov koncept šolskega svetovanja, ki ga je utemeljil s teoretskim in empiričnim raziskovanjem, ter bil vpet v tedaj najaktualnejša teoretska raziskovanja v svetovnem merilu (prav tam). Koncept je aktualen še danes, bil pa je tudi pomembna inspiracija za razvoj šolskega svetovalnega dela v Republiki Hrvaški ter na Češkem in Slovaškem.

Za dr. Metoda Resmana je bil značilen globalen pristop k razvijanju šolskih svetovalnih služb; bil je eden izmed strokovnjakov na tem področju, ki je nadgrajeval zamisel o šolskem svetovalnem delu kot interdisciplinarnem in timskem delu. Zato njegovi razmisleki niso bili posvečeni le šolskemu pedagogu, čeprav je ta v njegovih delih prevladoval, temveč poudarjajo pomen sinhronih in vzajemnih prispevkov delovanja vseh članov in članic svetovalnega tima na šoli, ki vodijo v celostno obravnavo otroka in dela v oddelkih in šoli ter se izražajo v sinergijskih učinkih. Resman je tudi poudarjal, da mora svetovalna služba preseči zgolj administrativno-tehnično in kurativno funkcijo ter postati ključen sogovornik učencem, učiteljem in staršem v vzgojno-izobraževalnem delu, pa tudi vodstvu šole pri vodenju vzgojno-izobraževalne ustanove. Tako je skozi pot razvijanja svetovalnega dela raziskovalno pozornost usmerjal še v dve izjemno pomembni pedagoški področji, na kateri je navezoval tudi kakovost delovanja svetovalne

službe: prvo področje so oddelčne skupnosti in drugo pedagoško vodenje vzgojno-izobraževalnih ustanov in vloga ravnatelja v njem.

Pomen delovanja oddelčnih skupnosti je utemeljeval prek koncepta oddelčnih konferenc, ki jih je že v sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja med delom v osnovni šoli razvijal in uvajal kot inovacijo v šolskem prostoru. Ključni poudarki njegovih razprav so bili posvečeni utemeljevanju pomena pedagoških prizadevanj za oblikovanje oddelčnih skupnosti kot temeljnega gradnika šolskega življenja. Oddelčno skupnost je razumel kot prostor, kjer se učenci oblikujejo ne le kognitivno (akademsko), temveč tudi socialno, saj jim zagotavlja varnost, podporo in priložnosti za razvijanje socialnih veščin, pripadnosti ter participacije v skupnosti. Pri tem ni spregledal ranljivih in pogosto izključenih skupin otrok. Poudarjal je pomen medkulturne vzgoje in inkluzivnega šolskega okolja kot orodij za preprečevanje marginalizacije in spodbujanje sobivanja različnih skupin otrok. Posebno pozornost je namenil vzgojnemu delovanju učiteljev, sodelovanju učiteljev s starši in vplivu tega na pozitivno dinamiko skupnosti, hkrati pa je svetovalno službo prepoznaval kot bistveno za podporo učiteljem, učencem in staršem pri premagovanju socialnih, vedenjskih in učnih izzivov v oddelku.

V preučevanju oddelčnih skupnosti ni zanemarl pomena šolske skupnosti, v tem okviru pa pedagoškega vodenja vzgojno-izobraževalne ustanove in vloge ravnatelja. Zagovarjal je transformacijsko (sodelovalno, participativno) vodenje, ki temelji na sodelovanju in razpravljanju ravnatelja o pedagoškem delu z drugimi strokovnimi delavci v vzgojno-izobraževalni ustanovi, timskem delu in evalvaciji pedagoških procesov. Pri teh pa imajo po njegovem mnenju pomembno vlogo svetovalni delavci, predvsem pedagoginje in pedagogi, ki jih je videl kot ključne strokovne delavce v oporo ravnatelju pri razvoju in vodenju šole.

Dr. Metod Resman je v strokovnem in znanstvenem delu združeval spoznanja iz različnih znanstvenih disciplin, kot so pedagogika, sociologija in psihologija. Tako mu je uspelo oblikovati celovite pristope, ki so v središče postavljali posameznika (otroka, strokovnega delavca) v njegovem optimalnem razvoju. Prav tako ni bil omejen zgolj na teoretično delo, temveč je bil izjemno praktično usmerjen. Medveš (2022) pronicljivo zapiše, da sta bila za Resmanovo strokovno in znanstveno delo značilna velika občutljivost za humanistične in socialne razsežnosti šolskega prostora ter snovanje idej in operativnih rešitev, ki v šoli krepijo duha humanizma in sožitja.

Dr. Metod Resman je bil tudi v mednarodnem prostoru izjemno cenjen strokovnjak. Pedagoginje in pedagogi, predvsem iz Hrvaške, Slovaške in Češke, so desetletja spremljali njegov razvojni prispevek ter mu bili hvaležni za podporo pri razvoju svetovalnega dela in profesije pedagoga v šolah. Bil je reden gostujoči predavatelj na strokovnih in znanstvenih srečanjih, kot so denimo srečanja Hrvaškega pedagoško-književnega zbora. Ta je leta 2000 izdal monografijo *Savetodavni rad u vrtiću i školi*, ki je bila pomemben prispevek k razvoju svetovalnega dela na Hrvaškem. V letu 2020 pa je dr. Resman v soavtorstvu s prof. dr. Stjepanom Staničićem pripravil obsežno znanstveno monografijo *Pedagog: u vrtiću, školi i domu*, ki zaokroža ter hkrati dopolnjuje njune dotedanje praktične izkušnje, empirične študije in teoretske analize s področja svetovalnega dela in vloge (šolskega)

pedagoga v vzgojno-izobraževalnih ustanovah. Monografija je izjemnega pomena ne le za hrvaško strokovno področje, temveč tudi za slovensko, saj gre za celovito in kritično analizo pedagoga kot strokovnjaka ter obsežno analizo svetovalnega dela in sodelovanja pedagoga z drugimi akterji v vzgojno-izobraževalni ustanovi. Delo prinaša pomembne in nazorne smernice za nadaljnji razvoj pedagoga kot strokovnjaka.

Profesor Resman pa ni bil zgolj ugleden znanstvenik, profesor, učitelj in mentor; bil je tudi izjemen človek. Njegova dobrosrčnost, empatija, vedrina, smisel za humor in sposobnost videti svet skozi prizmo optimizma so zaznamovali vse, ki smo ga poznali. Vedno je bil pripravljen pomagati, prisluhniti in svetovati. Vrata njegovega kabineta so bila vedno odprta – za študentke in študente, sodelavke in sodelavce ter kolegice in kolege. Svoje delo je opravljal z neomajno vestnostjo, natančnostjo in predanostjo, ob tem pa nikoli ni pozabil na človeškost, ki jo je znal vtakati v vsak pogovor, predavanje in skupni projekt. Vedno si je prizadeval za odprto in konstruktivno komuniciranje ter redno izmenjavo povratnih informacij v zvezi z raziskovalnim, pedagoškim in strokovnim delom.

S slovesom dr. Metoda Resmana ne izgubljam le enega največjih strokovnjakov na področju pedagogike, ampak tudi prijatelja, mentorja in strokovnega sopotnika. Njegove ideje in vrednote bodo živele naprej skozi dela, ki jih je ustvaril, in skozi vse, ki smo ga imeli privilegij poznati, se od njega učiti in z njim sodelovati. Ohranili ga bomo v najlepšem spominu kot velikega znanstvenika, učitelja, mentorja, pedagoga in človeka.

Petra Gregorčič Mrvar, Jana Kalin in Robi Kroflič

Literatura

- Gregorčič Mrvar, P. in Kalin, J. (ur.) (2022). *Sodobni pogledi in izzivi v vzgojno-izobraževalnem in svetovalnem delu: prispevki ob jubileju Metoda Resmana*. Ljubljana: Založba Univerze v Ljubljani.
- Medveš, Z. (2012). Prof. dr. Metod Resman, sedemdesetletnik. *Sodobna pedagogika*, 63, št. 2, str. 148–155.
- Medveš, Z. (2022). Zakaj umirajo dobre pedagoške ideje?: ob 80. jubileju prof. dr. Metoda Resmana. *Sodobna pedagogika*, 73, št. 2, str. 87–113.
- Resman, M. (2022). Je kaj uporabnega za današnji in prihodnji čas?: o uvajanju šolske svetovalne službe pred 53 leti. V: P. Gregorčič Mrvar in J. Kalin (ur.). *Sodobni pogledi in izzivi v vzgojno-izobraževalnem in svetovalnem delu: prispevki ob jubileju Metoda Resmana*. Ljubljana: Založba Univerze v Ljubljani, str. 11–51.